

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

De Tribus perfectionibus vitæ spiritualis, & quæ vestiganda. Cap. ij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Arist. 1.
cali. c. 1.Chrys. h. b.
1. in Ge.
nes.

sunt; ea ergo, quæ integra sunt, non incepta tantum, aut mutila (qualia sunt omnia, quæ Deus facit, neque aut creatæ causæ imbecillitas, ipso Deo permittente, aut materia defectus infecit) rebus absolutis adiungi, ac perfectis debent annumerari. Quod si Deus, qui (vt inquit Chrysostomus) res, vt ex nihilo esset, produxit, eas bonas, & valde bonas dicit, ac de bonitate à se donata, atque perfectione collaudat; superuacaneum erit rationes inquirere, quæ res perfectas esse astruant, atque confirmant. Consideremus illas, & earum natura, potetia, & operatio, decor, siue pulchritudo, ordo, ac dispositio, finisque proprii assecutio, propter quem conditæ sunt, manifestè docebunt nos, tum sapientiam, bonitatem, & potentiam auctoris, qui eas fabricauit, tum perfectionem, qua ipsa constant, & in suo ordine locoque consistunt.

Vidimus, quid sit perfectum, ex quo iam ad indagandam perfectionis naturam, atque substantiam ascendamus. Perfectio est illa, aut natura, aut proprietas, qua aliqui rei secundum illam naturam, vel proprietatem optimè constituta, nihil deest. Dicitur natura propter perfectionem, quæ est secundum substantiam, nam & natura hominis est eius perfectio, quatenus tribuit illi debitam corporis molem; debitam membrorum pulchritudinem, & dispositionem, & potentias, aut facultates, tum animales, tum rationales, ita dispositas, vt sine vilo defectu valeant suas actiones elicere. Dicitur autè proprietas propter perfectionem, quæ est secundum accidens; num & sapientia, & mansuetudo sunt perfectiones hominis, etiam secundum naturam, aut substantiam imperfecti; quatenus in optimo statu collocat, ad sciendum, vel sustinendum requisito. Hinc autem liquet triplicem quoque esse perfectionem; primam omnimodam, & infinitam, cui non solum nihil desit, sed nihil etiam possit superuenire, & hæc est sola diuina natura, quam semper totis viribus adoramus, & nunc silentio præterimus. Secundam specialem ratione alicuius proprietatis, aut virtutis, qualis est cador in cygno, & sapientia in homine; nam tã iste quàm ille solent in his proprietatibus esse perfecti. Tertiã, quam substantiam, vel substantialem possumus nuncupare, non quia semper substantia sit, etenim accidentia propriam habent, & naturam perfectionem, sed quia conuenit rei, non secundum aliquid, quod illi accidat, sed secundum speciem, & naturam. Et sic perfectio hominis est, quod sit animal rationis capax & perfectio Angeli, quod sit spiritus intellectus & libero arbitrio pollens, & perfectio virtutis, quod sit affectio manens, eum in quo est ad optimum actum disponens, & perfectio spiritualis vite, quæ ipsi naturam, & substantiam vite spiritualis attribuit. Hanc duplicem perfectionem creatam in suas species distribuere pergamus, quousque sermo noster ad eam, quæ nostri institui est, explicandam accedat. Est enim etiã duplex; altera naturalis; altera supernaturalis: Naturalis est, quæ secundum naturam rei competit, & ad finem naturalem dirigitur; supernaturalis, quæ non est à natura, sed à Deo beatitudinis largitore concessa, & hominem, aut Angelum ad finem supernaturalem (qui æterna felicitas est) propinquè disponit, vel eidem fini supernaturali coniungit. Rursus, quæuis istarum in duas alias diuiditur, nam quædam est naturalis, alia verò moralis. Cum enim supernaturalis perfectio, ens quoddam sit, & propriam naturam habeat, licet homini, aut Angelo non debitam, sed ex gratuita Dei auctoris beatitudinis voluntate tributam; consequens est, vt secundum hunc intellectum possit, etiam in naturalem, atque

A moralem distribui. Perfectio naturalis est, quæ rem aliquam in bono, & sibi debito statu constituit, & talis est perfectio cæli, qua natura incorruptibili, splendore, pulchritudine, & aliis similibus expolitur, & perfectio gratiæ, qua infans recens baptizatus Dei amicus efficitur, & donis cælestibus decoratur. Hæc namque perfectio, licet secundum naturam supernaturalis sit, vt id, quod supra naturam est, à naturali distinguitur, vocamus tamen eam naturalem, quatenus à perfectione morali discernitur, quia gratia sola, & in paruulo considerata, nulla meritorum producit actiones. Perfectio moralis est, quæ mentem honestans, nos bonis moribus imbuit, & virtutis impedimenta potenter excludit. Hæc non solum virtutis, aut bonitatis naturam continet, sed operationem liberam, & secundum virtutem comprehendit. Quæ in hoc præcipue à perfectione naturali discernitur, quod hæc non est sita in nostra potestate, quis enim potest vnum capillum album facere, aut nigrum, aut adiciere ad staturam suam cubitum vni? Illa verò in nostra est potestate constituta, quam, gratia Dei adiuti propriis valemus meritis adipisci. Perfectionem naturalem, aut per modum naturæ, vel naturaliter habemus, vel Deo sine nostris meritis donante posidemus, at perfectionem moralem propriis actibus à Dei gratia, & libero arbitrio factis conquirimus. Illa donatur, ad istam inuitamur. Vnde Paulus: Gaudete, perfecti estote. Et Dominus cuidam vitam æternam cupienti dixit: Si vis perfectus esse, vade, vende omnia quæ habes, & da pauperibus.] Perfectionem naturalem Philosophi tractant, supernaturalem Theologi exponunt, moralem verò tam ad honestatem morum, quàm ad supernaturales actiones à Theologis exposita, iusti quæ tunc, diligunt, concupiscunt. Hæc ergo sola, quæ vite spiritualis perfectio vocatur, est huius operis argumentum, quam pro nostra tenuitate explicare curabimus. si forte loquendo, & scribendo nostram, & aliorum imbecillitatem, ad tantæ dignitatis amorem alliciamus.

Matth. 5.
Matth. 6.

2. Cor. 13.

Matth. 19

D De tribus perfectionibus vite spiritualis,
& quæ vestiganda.

CAPVT II.

Hæc autem perfectio vite spiritualis, non vna tantum est, sed in multas ipsa diuiditur, quas debemus principio numerare, vt in eam oculis coniciamus, quæ dumtaxat est nostra disputationis argumentum. Sicut enim, qui vellet ex hortulo amantissimo, vni tantum florem capere, aut omnium pulcherrimum, aut sibi gratissimum, omnes inter quos ille eligendus est, deberet inspicere, ita & nobis, qui ex vite spiritualis perfectionibus vnã solum ex professo tractare intendimus, e re erit omnes considerare. Duplex igitur est status hominis iusti, alter, quem habet in hac vita mortali, in qua cõtemplatur Deum per speculum, & in ænigmate, alter, quo fruetur in vita immortalis, cum Deum facie ad faciem videbit, & sine vilo timore amittendi, possidebit. In illo statu, licet primitias spiritus habeat, & ipse intra seipsum gemit, adoptione filiorum Dei expectans, redẽptionem corporis sui. In hoc verò gemitu femoto gaudebit, cum corruptibile hoc induerit incorruptionem, & mortale hoc induerit immortalitatem. In illo, licet purissimus sit,

Rom. 8.

1. Cor.

15.

aliqua

Proo. 30. aliqua saltem leuiorū peccatorū macula inicitur, nam generatio, quæ sibi munda videtur & tamen non est lora à foribus suis:] ac in isto, licet omnium minimus sit nulla, aut peccati, aut defectus leuissimi forde fœdatur, cum scriptum sit: Quæ non intrabit in eam ciuitatem aliquid coinquinatum, aut abominacionem faciens, & mendacium.] In illo tamquam in procinctu belli positus, semper habet, quod timeat, quod fugiat, quod præliando, & laborando prosternat, in illo tamquam victoriae corona redimitus, timorem, ac metum procul abiecit, laborem seponit, & operum suorum fructibus gaudet. His duobus statibus duæ perfectiones spiritualis vitæ respódet, quarum altera propria est viatorum, qui sanctis desiderijs, & bonis operibus supernas mæstiones petunt, altera propria comprehensorum, qui prosperè cõsumato itinere æternis gaudijs remunerati quiescunt. Harum duarum perfectionum non semel Ecclesiz patres meminerūt, Ambrosius ait. Duplex est forma perfectionis, alia medius, alia plenos numeros habes, alia hic, alia ibi, alia secundum hominis possibilitatem, alia secundum perfectionem futurā. Augustinus inquit. Iustitia secundum quam iustus ex fide viuit, quoniam per spiritum gratiæ homini ex Deo est, vera iustitia est. Quæ, licet non immeritò in aliquibus iustis, pro huius vitæ capacitate, perfecta dicitur, parua tamen est ad illam magnam, quam capit æqualitas Angelorum. Hieronymus dicit Ex quo perspicuum est, duas in Scripturis sanctis esse perfectiones, duasque iustitias, & duos timores, primam perfectionem, & incomparabilem veritatem, perfectamque iustitiam, Dei virtutibus coaptandam, secundam autem quæ competit nostræ fragilitati iuxta illud, quod in Psalmis dicitur: Non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens,] ad eam iustitiam, quæ non comparatione, sed Dei scientia dicitur esse perfecta.] Hæc, & multa alia, quæ silentio prætereo, de his duabus perfectionibus sancti Doctores scripta reliquerunt, sed earundem manifestè meminit Paulus seipsum iam imperfectum, iam verò perfectum appellans. Non (inquit) quod iam acceperim, aut iam perfectus sim, sequor autem si quomodo comprehendam.] Et paulò post: Quicumque perfecti sumus, hoc sentiamus. Si imperfectus es Paule, quo pacto te perfectis annueras: Et si perfectus es, quare te imperfectum vocas, & perfectum esse negas: Certe Paulus imperfectus erat, aut non omninò perfectus, quia adhuc poterat amplius proficere, & nec dum ad perfectionem beatorum peruenerat, & simul erat perfectus, quia huius vitæ sublimissimam perfectionem, & perfectissimam sanctitatem acceperat. Quare hunc Pauli locum Anselmus interpretans, & ex Hieronymo, & Augustino decerpens sensum, ita ait. Sed de duabus loquitur perfectionibus, ostendens, omnem hominem, & vniuersam creaturam, quamuis ad perfectionem venerit, & tamen indigere misericordia Dei, & plenam perfectionem ex gratia, nõ ex merito possidere. Et ideo perfectus erat Apostolus, iuxta modum humanæ possibilitatis, sed adhuc perfectionem expectabat ex dono supernæ largitiæ, vt æqualis fieret Angelis. Erat profectus viator, sed nondum perfectus patriæ possessor.] Sicut ergo sunt duæ vitæ spirituales; altera huius mortalitatis, qua militamus, altera illius æternitatis, qua in pace sumus. Ita duæ sunt perfectiones, vna, quam post multas de hoste victorias adhuc bellum comitatur, alia quæ post omnem de hoste victoriam pacem & coronam insequitur.

Sed duas istas perfectiones, si rem hanc exquisitiùs consideremus, non tam naturam, aut magnitudinem

A quam earum qualitas, statûsque discernit. Non quidem natura differunt, quoniam vtraque (vt postea dicemus) in vnione ad Deum sita est, atque in purissima charitate consistit. Charitas autem, tam illa, qua Deum in hac vita diligimus, quam illa, qua in patria ipsum amore complectimur, eiusdem naturæ sunt, vt Theologis Scholasticis placuit. Isti namque duo amores eandem rem diligunt, scilicet Deum rerum supernaturalium auctorem, beatitudinisque datorem, & propter eandem rationem, scilicet propter seipsum, & nullius lucri, aut commoditatis obiectum, quare eandem naturam habeant necesse est. Si enim amicum præsentem & absentem aliquando à nobis visum, aut nunquam oculis corporeis conspectum, eadem charitate diligimus, quidni Deum non visum in hoc auxilio, & visum in patria, eadem charitate diligamus? Certe si gemmam, quam in scrinio esse quadam credulitate apprehendis, audivissimè diligas, cum eam oculis certis, & fidem humanam in vnionem mutas, amorem, quoad substantiam non mutas: Quare ergo charitatem quoad naturam mutabis, qua aut diuinam naturam fide cognitam diligis, aut facie ad faciem visam amore prosequeris? Charitas nunquam excidit (ait Paulus) siue prophetiæ enagabuntur, siue linguæ cessabunt, siue scientia destruetur.] Prophetiæ quidem cessabunt, vbi nihil futurum expectatur, quod respiciamus, nihil obscure proponitur, quod per enigma cognoscamus, nihil longè positum offertur, quod ignoremus, sed omnia nobis necessaria, aut statui nostro congruentia in Deo representante, vel reuelante videbimus. Linguæ cessabunt, quia iniquitate amadata, & perfectissima innocentia recuperata, erit terra viuientium labij vnus, & sermonum eorūdem] quibus nõ ad necessitatem, sed ad voluptatem vtetur, quibusque Deum sine vlla cessatione, & sine vlla inanum verborum admixtione, laudabimus. Scientia destruetur, quia necessitate organorum corporaliū eiecta, aut perfectionem modum habebit, aut omninò in aliam digniorem præstantioremque mutabitur. Abscedet fides veniente visione, fugiet spes intrante possessione, charitas verò nunquam excidit, nunquam fugiet, nunquam abscedet, imò purius, tenerius, & efficacius, præsentem Dominum Patrem, & sponsum diliget, quem antea obscure cognitum, & absentem amauerat. Hæc (inquit Augustinus) maior fide, & spe ab Apostolo esse narratur, quia cæteris recedentibus, ipsa sola permanebit. Fidei enim succedit spes, & spei beatitudo, charitatis autem non transmutatio, sed sola restat perfectio.] Dicit autem fidei succedere spem, & spei beatitudinem, quia fides, quæ cognitio Dei efficax est, spem generat rerum æternarū, spes verò ad bona opera mouens, & ad madorum obseruationem instigans, nos ad felicitatem perducit. Est igitur perfectionis huius vitæ, & alterius vna substantia, vnæque natura, quas, non res amata, aut amadi ratio, sed sola status diuersitas, qualitatumque discernit.

Neque etiam duæ istæ perfectiones semper magnitudine differunt, quali huius vitæ perfectio sit parua, illius verò sit magna. Potest enim accidere, vt homo mortalis, adhuc in hac vita consistens, perfectionis gradibus cælestem Angelum superet, aut alium hominem beatū magnitudine charitatis excellat. Quis enim neget Beatam Virginem, in mortali carne viuentem, sanctos Angelos, iam Dei visione, & possessione fruentes, gratia, & charitate, & perfectione superasse? Cuius fundamenta (vt ait Sanctus Dauid) id est, sanctitatis exordia, in montibus sanctis.] Cuius ingressum in

h. 5.
in. 6.
17. 13.
1. 9

Ambros. 3. offic. c. 3.

Aug. li. 3. contra duas epistol. Pelag. ad. 7. tom. 7.

Hier. lib. 1. epist. 2. Pelag. c. 5. tom. 2.

Psalm. 142.

Philipp. 3.

Ansel. ibi.

D

E

1. Cor. 13.

Genes. 1. 1.

1. Cor. 13. Aug. ser. 1. quæst. 44.

Psalm. 86.

Luc. 11.
Luc. 20.

Luc. 7.

Aug. 178
13. in
Ioanem.
Hilar.
Chry. 11
Ibidem.
Hierony.
Beda.
Matt. 11.

mundum (vt Laurentius Iustinianus ait) dilexit Dominus super omnia tabernacula Iacob: Cuius dignitas omnibus Sactorum dignitatibus excellitior, & coniunctio ad Deum gratie creatorem mater.] Præclare sanè dixit de illius sâctitate Petrus Damiani: Attende Seraphim, & videbis quicquid manus est, minus virginis; solumque opificem opus istud supergredi.] Quis etiâ dubitet Apostolos, & Apostolicos viros, vt Dominicum, Franciscum, Augustinum, Bernardum, & alios similes, antequam mortalè carni exueret, multis Beatorum, siue Angelorum, siue hominum charitatis dono præcelluisse, & perfectionis magnitudine superasse, quorum gratia ante palmam fuit minor, vita imperfectior, & operatio tepidior? Homines quidem iusti, cum caelestem patriam ingrediuntur, suorum meritorum præmia recepturi, ad Angelorum ordines assumuntur. Erunt enim sicut Angeli Dei in celo;] & æquales angelis erunt, & filij Dei, cum sint filij resurrectionis.] Tam felix autè, & honorabilis erit ipsorum in cælum ingressus, vt non omnes in primo Angelorum ordine sistant, sed quidam eorum ad potestatum, dominationum, & virtutum sedes procedant, imò & ad Thronorum, Cherubim, & Seraphim ordines progrediantur. In hac ergo vita æquales illis fuerunt in merito charitatis, & gratiæ, quos nò superiores agnoscunt in præmio felicitatis, & gloriæ. Atque adeo sicut Seraphim, exèpli gratia, sanctiores sunt inferioribus Angelis, ita & homines illi, qui cum Seraphim æqualem sedem accipiunt, eisdè minoribus Angelis fuerunt in hac vita perfectiores. Nam sublimiorem sedem, & ampliorem gloriæ dignitatem in cælis, nò ambitio, non fraus, non vanus magnarum favor attribuit (quæ ingens gaudij materia est) sed maior humilitas, maior charitas, & maior decus perfectionis cõcedit. At Dominus Ioannem Baptistam collaudans, & prophetis omnibus præferens, minimo eorum, qui sunt in regno cælorum, manifestè postponit, dicens: Qui autem minor est in regno cælorum, maior est illo.] Si verò minimus regni cælorum, Ioâni prodigio sanctitatis, prætat, quomodo non alios viatores post se relinquat! Sed Domini sententia intelligenda est; sè enim ipsù minimum, hoc est, humillimum, & opinione hominum minorè vocat, vt Augustinus, Hilarius, & Chrysostomus interpretatur. Qui minimus in regno cælorum, hoc est, in Ecclesia, sine vlla controversia maior est Ioanne. Aut si de Angelis sanctis loquebatur, vt Hieronymus, & Beda sentiunt, minimum eorum Ioanni prætulit, non sanctitatis merito, sed gloriæ qualitate. Aliud est enim (vt Hieronymus ait) coronam victoriæ possidere, aliud adhuc in acie pugnare.] Non ergo semper perfectio quorumlibet beatorum est maior, quos aliqui sancti viatores, postquam in cælos admittuntur, immensis gradibus sâctitatis vincunt, & ingenti gloriæ maiestate præcellunt.

Quod igitur est huius duplcis perfectionis discrimen? Perfectio magnum. Nam perfectio huius vite, via est, perfectio verò vite, immortalis est ciuitas, illa nauigatio est, ista portus illa negotiatio, hæc thesaurus: illa semen, hæc fructus: illa partus, ista letitia; illa pugna, ista victoria; illa labor, ista quies: illa periculum, ista corona: illa denique mentis puritas, aut multis obnoxia periculis, aut mille huius vitæ litatibus oppugnata miseris, ista verò sanctitate, meritatis, securitate gaudens, & innumeris liberalissimi regis misericordiis contexta. Perfectio huius vite, quantumuis magna, semper ad vltiora progreditur, perfectio alterius vite, quamuis parua, æternæ mercedis possessione satiatur: illa Spiritus sancti

A ventis impulsâ terram viuentium, in qua quiescat, inquit, hæc ad terram illam optatam appulsa, nec desideris, nec meritis vitæ procedit: illa sine vlla intermissione spiritualis lucri auida, meritorum suorum pecuniis, preciosas gemmas virtutum mercatur. Ista omne lucrum in sinu propriæ mentis recõdens, eoque perfruens, nulla noui lucri auiditate distenditur: illa bonorum operum, non sine dolore, & lacrymis semina iactat, hæc cum gaudio, & exultatione præmiorum manipulos colligit, illa præ timore, & expectatione ingemiscit, & parturit vsque adhuc: ista filium Beniamin, filium vtique dextere Dei Patris editum videns, lacrymas tergit, & tam amabilis fœtus amplexibus, & osculis gaudet. Illa, cum peccatis, cum imperfectibus, cum dæmonibus, aut cum aliis hostibus dimicat, hæc victoriæ palmam in manibus, & in capite fœta reponat: illa nouis meritorum augmentis ascendendo laborat: hæc supremo seale gradu transenso, in sede regni requiescit. Illa demum, etsi magna sit, numquam, aut peccati pericula, aut tentationis miseriam nò timet, quia (vt sapienter scripsit Augustinus) sunt in terra iusti, sunt magni, fortes, prudentes, continentes, patientes, pij, misericordes, temporalia mala omnia propter iustitiam æquo animo tolerant. Sed si verum est, imò & quia verum est, si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus,] & non iustificabitur in conspectu tuo omnis viuens,] non sunt sine peccato nec quisquam eorum tam arroganter insanit, vt non sibi pro suis quibuscumque peccatis dominica oratione opus esse arbitretur.] Ita licet pusilla, vnus paruuli, qui cum sola beatissimi gratia decessit, peccata ridet, & nullam tætionis molestiam admittit. In illa enim vita beata (vt idem Pater Augustinus ait) amaritudo, & omnis fellicasperitas locum non habent. Non est ibi in illis, neque malitia, non est aduersarius, & in pugnant, nec est vlla peccati illecebra, nulla est ibi indigentia, dedecus nullam, rixa nulla, nullum in proprium, causatio nulla, nullus timor, nulli inquitudo, nulla pœna, nulla dubietas, nulla violètia, nulla discordia, sed est ibi pax summa, chritas plena, iubilatio, & laus Dei æterna sine fine, secura requies, & gaudiu semper in Spiritu sancto.] Perfectio illa, quam omnia prædicta mala fugiunt, & bona sectantur, omnis erit peccati nescia, & ab omni pugna & perturbatione secura. Quemadmodum ergo metalli argenti gleba terra, ac facibus mista, vase argenteo purissimo, & politissimo pretiosior esse potest, at purior, & pulchrior esse nò potest. Et quemadmodum opes vnus mercatoris in nauis recõdita, & periculis nauigationis exposita, fortè maiores sunt diuitiis mercatoris alterius, quas nò in nauigio fragili, sed in munitissima vrbe seruaui, at nò sunt æque tuta neque adeo suo possessori iocunda: ita huius vite perfectio maior quidem esse potest perfectione vite future, & opulentior, sed ista semper est purior, & pulchrior, semper felicitior, semper iocundior, atque securior. Quam neque facies imperfectionum, & pusillarum culparum sedant, nec cura rerum terrenarum fuscant: quam nec timores faciendi naufragium contristant, nec casus aduersi huius mortalitatis perturbant. O felix, atque beata perfectio, ab omni imperfectione libera, ab omni labe seiuncta, ab huius sæculi tristitiis, & miseris aliena, quæ ita Deum vides, vt numquam à tanta pulchritudine oculos contemplationis auertas: ita summum bonum diligis, vt nec ad momentum amorem abrumpas! ita thesauros felicitatis possides, vt ablegare non times! ita in omnibus Dei voluntatem exequeris, vt nec lacum

Aug. lib. 21. de pecc. meritu. c. 13.

1. Ioan. x. P/a. 142

Aug. in manu. c. 6.

vnguem ab illa discedas. Beati, qui nostrarum imbecillitatum, & timorum expertes, huius perfectionis purissima & illibata sunt compotes, quia nunquam ad malum regredientur, nunquam ex fastigio magni feruoris ad pusillitas tepiditates decident; sed iuxta illud, Homo sanctus in sapientia manet, sicut sol semper in eodem felicissimo statu permanebunt.

Ecclesi. 27.

psal. 29.

Nos ergo hanc caelestem perfectionem, qua solus hortulus ille aeternae patriae fert, votis ardentissimis speramus, & eam quidem Domine, te datore, obtinebimus, cum conuerteres planctum nostrum in gaudium nobis, cum conscindes faciem hoc mortalis corporis nostri, & circumdabis nos laetitia; interim tamen illam, qua in hac misera vita conceditur, & via ad aliam est, & assequi volumus, & tractare his libris aggredimur. Haec autem in duas alias distribuitur. Est enim in hac vita altera perfectio, paruula, infantilis, & imperfecta; altera magna, virilis, & pro modo huius exilij perfecta; quas naturalium perfectionum alicuius rei creatae similitudo declarat. Duplex quippe est naturalis perfectio hominis, vna quidem, qua nihil ei deest, vt verus homo sit, & natura humana participet, & haec nihil aliud est, quam animus rationis particeps, corpori iunctus, quem qui habet, verè & proprie integer homo vocatur. Ratione autem huius perfectionis, & paruulus recens natus, & homo caecus, aut claudus, aut ignorans, potest vocari perfectus homo. Alia verò, quia scilicet nihil homini deficit, neque in corpore, neque in animo, vt vniuersa humana munera praestet, aut est natura hominis in tali statu constituta, vt omnia officia sua sine aliquo impedimento exercere possit. Quam perfectionem si consideremus, ille homo tantum dicitur perfectus, qui corpus habet integritate membrorum, incolumitate, robore, & pulchritudine affectum; & animus scientiam entium naturalium, prudentiam rerum gerendarum, & virtutibus moralibus exornatum. Cuius comparatione alij homines, qui ista non habent, vocantur ignotus, miser, & imperfecti. Eodem modo duas vitae spiritualis perfectiones agnoscimus. Prima est, qua iustus spiritualiter viuunt, & peccatis mortuus, se iustitiae & Deo viuente exhibet, & hac pollent omnes, qui ablegatis talibus criminibus, gratiae sunt, & charitatis participes. Quare vas electionis Paulus, omnes fideles (quos pie hunc saltem perfectionis gradum habere credebatur, aut ad illam vocatos esse sciebat,) Sanctos appellat. Vnde scribit omnibus, qui sunt Romae, dilectis Dei, vocatis Sanctis, & Ecclesiae Dei, quae est Corinthi, sanctificatis in Christo Iesu, vocatis Sanctis; & omnibus Sanctis, qui sunt Ephesi, & fidelibus in Christo Iesu, & sic in alijs epistolis, incipit. Sanctos vocat, ad hanc saltem primam perfectionem vocatos, quos iuxta vocationem suam viuentes, Dei gratia fouet, & Christi Saluatoris nostri charitas ornat. Secunda est, quia iustus non vti que spiritualiter viuunt, sed omnia iustitiae aduersa efficaciter arceat, & vniuersa iustitiae opera feruētissime exequitur, ita vt perfectionem illam caelestem, qua beati toto corde, tota anima, & tota mente Deo copulantur, secundum huius vitae possibilitatem, emuletur. Ad quam exhortatur Paulus, dicens: De cetero fratres gaude, perfecti estote, exhortamini, id est sapite, pacem habete. Perfectum enim gaudium, omnem materiam bonorum operum quibus gaudeamus adhibet, & omne peccatum, materiam scilicet doloris, abscondit. Et mutua per bonum exemplum exhortatio, & sensuum voluntatumque concordia non erit nisi inter homines vnde quaque perfectos; Dicente Augustino: Pugnant inter se mali, & mali; item pugnat inter se boni, & mali, boni verò, & boni, si per-

Rom. 1.
1. Cor. 1.
Ephes. 1.

1. Cor. 13.

Aug. lib. 15. de ciuit. Dei. c. 5.

Afecti sunt, inter se pugnare non possunt. Proficientes autem, nondumque perfecti, ita possunt, vt bonus quisque ex ea parte pugnet contra aliquem, quae etiam contra semetipsum. Vnus autem obtinuit, vt haec absolutissima virtus, quae mentem Deo iungit, & omnia mala pellit, & bona complectitur, sola vocetur perfectio, quam etiam sanctitatis nomine explicamus. Est enim sanctitas, vt Dionysius ait, omni scelere libera, perfectaque, & penitus incoquinata munditia. Quae munditia, non est profectio nisi illa regina virtutum, quae nos auctori munditiae, tum similitudine, tum amicitia sociat, & vniuersas virtutes secum affert, & omnem immunditiam peccatorum (prout in hac vita fieri potest) in cordibus nostris expurgat. Quod si sanctitas non solum puritatem, sed etiam firmitudinem, & stabilitatem signat eorum quae diuino cultui applicantur, quam ob causam a Thoma Aquinate religioni tribuitur, quamnam virtus hanc puritatem & firmitatem mentibus infert, nisi charitas, ita radicata, atque fundata, vt leuiore etiam maculas abluat, & mentem, quam impleuerit (quod ad ipsam attinet) nullo pacto a Deo separari permittat.

Diony. de diu. nom. c. 12.

D. Thom. 2. 2. q. 81. art. 8.

Haec perfectio, quae media est inter perfectionem infantem, quam omnes iusti habent, & perfectionem caelestem, qua beati perficiuntur, in viris cuiusdam insignis & extraordinariae virtutis, quos communi sapientium sententia, viros spirituales, perfectos & sanctos vocamus, domicilium, & sedem inuenit, a qua ipsi nominantur, non iam incipientes, aut proficientes, sed plane viri sancti, atque perfecti. Haec, inquam, est, quae Apostolos magnos fecit, Martyres sublimauit, Pontifices, & Doctores mirabiles reddidit, Confessores, & Virgines in magnam dignitatem extulit, & perfectos viros, & feminas, qui semper fuerunt, & nunc sunt, & postea erunt in Ecclesia Dei, in arctissima Christi amicitiam euehit, & ab vilitate hominum peccatorum, aut a paupertate eorum, qui suis affectibus seruiunt, extrahit, & educit. Hanc perfectionem status Episcoporum praesupponit qui (teste Apostolo) debent irreprehensibiles esse, & status religiosorum inquirunt. Ideo enim omnia terrena deserunt, seipsos deiciunt, & sacris studiis semper intendunt, non vt quicumque charitatem adipiscantur, quam etiam coniugati, & milites, & mercatores, & alij temporalium rerum cura distenti, habere debent, sed vt a Deo accipiant (quam postea delineabimus) charitatem perfectam. Hic est mons propter cuius ascensum, vxoris abiecerant consortium, diuitias, & res temporales, Sodomis reliquerunt, & dilectis filiabus, hoc est, virtutibus cincti, ad alta atque sublimia desideria properarunt. Hoc sane putat Cyrillus in fuga sancti Loth spiritualiter praesignari. Huius enim viri historia enarrata, ista verba subiungit. Nam mens quasi per gradus & ascensus procedit ad perfectionem & pergit paulatim ad id cuius principium non erat capax, & ad meliora, ad quae accedere non erat idonea. Prudentia verò, & fortitudini spirituali, quasi duabus filiabus se committens, & infra relictae molitiae, & deliciarum amore, quarum typus erat mulier, habitat dein, quasi in monte & specu. Insinuat autem nobis per montem quidem sublimitas & fastigium spiritualis perfectionis, per speluncam verò, humilitas & soliditas perseverantiae in virtutibus. Huius ergo perfectionis naturam, & dignitatem (alijs praetermissis) volumus religiosi aperire, & subsidia ad eam assequendam proponere, vt in eis aliquae nostrarum lubricationum fructum habeamus? Tu domine, qui neminem spernis; ne-

1. Tim. 3. 2.

D

E

Cyrl. lib. de adorat. in p. post medium.

rg. lib. de per. meriti. 3. 1. 42

in. in. 2. c.

minē tibi soli fidentem cadere à spe concepta permittis; emitte lucem tuam, & veritatem tuam, quæ mentis meæ cæcitatē dispellat; dona spiritum charitatis tuæ, qui glaciē meorum peccatorum difficiat: concede robur homini mille doloribus impedito, mille infirmitatibus circumdato, & multis curarum obstaculis prægruato, vt huius perfectionis altissimæ delicias exponam, & quod capi, ipse tua gratia perficiam.

Perfectionem vite spiritualis omnibus, sed præcipue religiosis esse possibilem.

CAPVT III.

AM perfectionem ratiocinādo deprehendimus; Cuius naturam inuestigare molimur, eam scilicet, quæ media est inter virtutē communium iustorū, & sanctitatem beatorū, quam possident homines vita spiritali conspicui, purissimis moribus egregij, arcissima Dei amicitia venerabiles, & cōmuni bonorū consensū, non tantū boni, sed verē sancti, atq; perfecti. Ad inueniendā autē huius perfectionis naturā, hominis quidem consideratione dignissimam, illud supponere, ac stabilire opus est, eam non tantū omnibus religiosis, verū etiam omnibus hominibus esse, cum Dei gratia, ac fauore possibilem, vt hoc iactō fundamento, quædam dona, aut quædam virtutum opera, vulgo admirabilia, à natura, & substantia veræ perfectionis excludamus. Et verō homines vniuersos posse cum Dei auxilio ad fastigium perfectionis ascendere, nullo negotio persuadet. Christi Saluatoris nostri ad perfectionem exhortantis auctoritas. Ille enim qui Apostolos suos instruens palam asseruit. Quod vobis dico, omnibus dico.] Rursus alio loco ait: Estote vos perfecti, sicut & Pater vester cælestis perfectus est.] Quam sententiam omnes profusos homines, siue nobiles, siue ignobiles, diuites, & pauperes, sapientes, & Idiota, senes, & iuuenes, viri, atque mulieres sibi dictā, & inculcatam, accipiant. Non enim in vocatione ad gratiam, ac sanctitatem, est distinctio Iudæi, & Græci, nam idem Dominus omnium, diues in omnes, qui inuocant illum] Non quidem diues, vt Reges sæculi, quorum opes distributione in subditos minuūt, quare non possunt nisi modicum dare; & multos eorum, qui accipiūt, pauperes, & paruulos derelinquere, sed ita diues, vt nunquam dando opes suas, aut exhauriat, aut minuat, etiam si omnes homines immensis sanctitatis facultatibus ditet, & ad honorem magnatum, aulæ suæ, imò & ad charissimorum filiorū dignitatem extollat. Si autem omnes, (quod ad se attinet) ad eximiam virtutem vocat, ad sanctitatem allicit, ad perfectionem inuitat, non denegabit assequendi gratiam, neque ascendendi facultatem. Quod namque inuitamentum esset, verbo vocare, impulsibus, & assati- bus ad epulas prouocare, & volentibus, ac venientibus ianuam occludere; Minime claudit Deus, minime claudit, sed ipsi homines vanis se prætextibus excusantes, viam sibi perfectionis occludunt. Illi ad cœnam magni regis inuitati quidem, & rogati, emptione dominatus, rerum temporalium sollicitudine, & deliciarum amore delinunt, cœnam illam opiparam, & inuitantis beneuolentiam repudiāt. Vnus

Marc. 13.
Matth. 5.

Rom. 10.

Luce 14.

A dixit: Villam emi, & necesse habeo exire: & videre illam, rogo te habere me exulatam. Et alter dixit: iuga boum emi quinque, & eo probare illa, rogo te habe me exulatam: Et alius dixit: vxorem duxi, & ideo non possum venire. Et ita, sæculares ambitionis appetitu inebriati, diuitiarum cupiditate dilenti, & carnis illecebris inefcati, seiplos ab amore perfectionis abducunt, & sanctitatis vias ambulare detrectant. Cū tamen benignus Dominus, eos per seipsum vocet, per Euangelij administratos ad perfectionem inuitet, ac non minus liberaliter, quam sapienter, potentissima auxilia, ad eam consequendam subministrat.

B Vis autē, quomodo Dei administrati sine vlla exceptione, vniuersos ad perfectionem vocent, moueant, impellant? Apostolorum ergo verba excipe, quibus non religiosos tantum mouent, sed milites, sed agricolas, sed mercatores, sed conjugatos, sed omnes alios ad hanc viam gradiendam alliciunt. Paulus quidem ait: Obsecro autem vos fratres, per nomen Domini nostri Iesu Christi, vt id ipsum dicatis omnes, & non sint in vobis schismata, sitis autem perfecti in eodem sensu & in eadem sententia.] Et alio loco: Omni homini datas esse sacras literas astruit, vt perfectus sit homo, Dei ad omne opus bonū instructus.] Iacobus verō patientiæ occasionem, ait, hominibus dari, vt patientia virtutis structuram perficiat, & vt sint perfecti, & integri in nullo deficientes.] Petrus quoque secundum eum (inquit) qui vocauit vos sanctum, in omni conuersatione sancti sitis, quoniam scriptum est: Sancti eritis, quoniam ego sanctus sum.] Hæc, & alia similia, an solis religiosi dicuntur: an solatiis tantum, & his, qui onera rerum mandatarū, abiecerunt? An sæcularibus in Scripturis dicitur, vt sensuum, & voluntatum diffidia foueat? Vt faciam doctrinam contemnant: Vt in aduersis successibus patientiam, & sustentiam deserant: Vt in rebus ad salutem anime habendam necessariis, deficiant: Nullo modo; imò eadem præcepta & consilia his, atque religiosi proponunt, quæ via quædam sunt ad capeſſendā perfectionem. Eadem obligatio imitandi Christum, & eius imaginē asserendi, sæculares arctat, quæ religiosos cōstringit. Illis igitur possibile est perfectio, ad quā citra omne dubium, nec vocentur, nec monerentur, nec si non ad eius adeptionem contenderent, corripentur, si ad eam ipsis aditus negaretur. Quamobrem sapienter Chrysolomus, hoc argumentum luculentissimè tractans, ex hac communi præceptorum, & cōsiliorum promulgatione, deducit, omnes, tam sæculares, quam religiosos, & quocumque nomine, aut munere censeantur, ad vitam perfectam fuisse vocatos. Multis namque recensitis præceptis saluberrimis, quæ Christus ore Pauli omnibus fidelibus proposuit, ad quæ perfecte cōplenda vix religiosi sufficimus, hæc verba subinfert. Nonumquā verò ad ipsi Christi imitationem summa vi exhortationis inducit. Cū enim nos admonet, vt proximum diligamus, à Christo potissimam sumit exempla. Itemque cū ad patientiam, eum ad humilitatem hortatur. Cū itaque non monachos tantum, vel Apostolos, sed ipsum etiam Christum imitari nos iubeat, eisque, qui non imitentur maxima intenter supplicia, qua tu tandem ratione monachorum perfectionem maiorem esse dicis, cū eadem perfectio omnibus proponatur, & omnibus imperetur? Si eadem perfectio omnibus proposita est, omnibus imperata, liquet eam omnibus etiam esse possibilem; neque enim impossibile aliquid voluit imperare, qui iustus est (vt Hieronymus ait) nec damnaturus hominem

1. Cor. 1.

2. Timot.
3. Iacob. 1.

1. Petr. 1.

Leuit. 11

Chrysol. lib. 3. vituper. monastica.

Hierony. epist. 1 ad Demetriad. com. 9.

fuit